

सम्बत २०७७ सालको कार्यविधि नं ०४

सम्पत्ती तथा भूमीकर व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७७/०५/०२

भगवतीमाई गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
दैलेख जिल्ला
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

भगवतीमाई गाउँपालिका

सम्पत्तिकर तथा भूमिकर व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७

प्रमाणिकरण मिति : २०७७/०५/०२

राजपत्रमा प्रकाशित मिति : २०७७/०५/०२

प्रस्तावना

भगवतीमाई गाउँपालिकालाई स्थानीय स्रोतको परिचालनमा सक्षम र प्रभावकारी बनाउन, संविधान तथा कानूनद्वारा प्रदत्त राजश्व अधिकारको उपयोग गर्दै स्थानीय कर संकलन र व्यवस्थापनमा आत्मनिर्भर बनाउन वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको अनुसूची ८ तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ५५ ले गाउँपालिकालाई आफ्नो क्षेत्रभित्र सम्पत्तिकर र दफा ५६ ले भूमिकर लगाउँन सक्ने गरी प्रदान गरेको अधिकारलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनमा ल्याउन र सम्पत्तिकर तथा भूमिकर व्यवस्थापन प्रक्रियालाई स्पष्ट, पारदर्शी तथा व्यवस्थित गर्न,

भगवतीमाई गाउँपालिकाको स्वीकृत आर्थिक ऐन २०७७ को दफा १० ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गाउँ कार्यपालिकाले “भगवतीमाई गाउँपालिकाको सम्पत्तिकर तथा भूमिकर व्यवस्थापन कार्यविधि २०७७” स्वीकृत गरी लागू गरेको छ ।

परिच्छेद - १ संक्षिप्त नाम र परिभाषा

१. संक्षिप्त नाम तथा प्रारम्भ : यो कार्यविधिको नाम “भगवतीमाई गाउँपालिकाको सम्पत्तिकर तथा भूमिकर व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७७” रहेको छ । यो कार्यविधि गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गरी स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मिति देखि लागू हुनेछ ।
२. परिभाषा : विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,
 - क) “ऐन” भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ लाई जनाउछ ।
 - ख) “गाउँपालिका” भन्नाले भगवतीमाई गाउँपालिकालाई जनाउछ ।
 - ग) “सभा” भन्नाले भगवतीमाई गाउँपालिकाको गाउँसभालाई जनाउछ ।
 - घ) “कार्यपालिका” भन्नाले भगवतीमाई गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकालाई जनाउछ ।
 - ङ) “सम्पत्तिकर” भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ५५ को उपदफा (१) बमोजिम भगवतीमाई गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्तिको

स्वामित्वमा रहेको घर र घर रहेको जग्गाको एकिकृत रूपमा हिसाव गरी लगाइने सम्पत्तिकरलाई जनाउछ ।

- च) “भूमिकर (मालपोत)” भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ५६ बमोजिम भगवतीमाई गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्तिको स्वामित्वमा रहेको जग्गाको उपयोगको आधारमा लगाइने भूमिकर (मालपोत) लाई जनाउछ ।
- छ) “सम्पत्ति” भन्नाले कुनै व्यक्तिका नाममा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेको जग्गा र त्यस्तो जग्गामा बनेको संरचनालाई जनाउँछ ।
- ज) “संरचना” भन्नाले घर, टहरा, गोदाम, सेड, ग्यारेज, पर्खालजस्ता स्थायी निर्माणलाई सम्भन्नुपर्छ ।
- झ) “सामुदायिक संस्था” भन्नाले गाउँपालिका क्षेत्रभित्र गठन भई गाउँपालिकामा सूचीकृत भएको समुदायमा आधारित संगठित संस्थालाई जनाउँछ ।
- ञ) “अध्यक्ष” भन्नाले भगवतीमाई गाउँपालिकाका अध्यक्षलाई सम्भन्नुपर्छ ।
- ट) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले भगवतीमाई गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई जनाउँछ ।
- ठ) “मूल्यांकन समिति” भन्नाले सम्पत्तिकर तथा भूमिकर प्रयोजनका लागि जग्गा तथा संरचनाको मूल्यांकन गर्न गाउँपालिकाद्वारा यस कार्यविधिको दफा ५ र १२ बमोजिम गठित समिति तथा उप समिति समेतलाई सम्भन्नुपर्छ ।
- ड) “बिजक” भन्नाले करदातालाई जानकारी दिने उद्देश्यले गाउँपालिकाले तयार गरेको सम्पत्तिको मूल्यांकन र सोमा लाग्ने करसम्बन्धी बिललाई जनाउँछ ।
- ढ) “करदाता” भन्नाले गाउँपालिका क्षेत्र भित्र जग्गा तथा संरचनाको स्वामित्व भएका व्यक्तिहरूलाई जनाउँछ ।
- ण) “स्वयं विवरण दाखिला” भन्नाले करदाता आफैले आफ्नो सम्पत्तिको यथार्थ विवरण खोली निर्धारित ढाँचामा गाउँपालिकामा बुझाउने कार्यलाई जनाउँछ ।
- त) “स्थलगत सर्वेक्षण” भन्नाले गाउँपालिकाद्वारा गठित कर्मचारीको टोली वा कुनै कर्मचारीले स्थलगत रूपमा छलफल समेत गरी सूचना संकलन गर्ने कार्यलाई जनाउँछ ।
- थ) “टोल विकास संस्था” भन्नाले समाज परिचालन प्रक्रिया मार्फत तोकिएको भौगोलिक क्षेत्रको टोल तथा समुदायको आर्थिक, सामाजिक तथा संस्थागत विकासका लागि एक परिवार एक सदस्य अवधारणामा आधारित भई गठन तथा

संचालन भएको र गाउँपालिकामा सूचिकृत भएको स्थानीय स्तरको संघ, संस्था र समूहलाई जनाउँछ ।

- द) “क्षेत्र तथा उपक्षेत्र” भन्नाले गाउँपालिकाले सम्पत्तिकर तथा भूमिकर प्रयोजनका लागि निर्धारण गरिएको व्यवसायिक, आवासीय, औद्योगिक, कृषि, संस्थागत, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा अन्य क्षेत्रलाई जनाउँछ ।
- ध) “निजी क्षेत्र” भन्नाले स्वीकृति प्राप्त निजी क्षेत्रका कम्पनी, फर्म, संस्था, व्यावसायिक व्यक्ति वा संगठित समूहलाई जनाउँछ ।
- न) “सरोकारवाला” भन्नाले गाउँपालिकाको निर्णयले प्रत्यक्ष रूपमा प्रभाव पार्ने व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई जनाउँछ ।
- प) “सम्पत्ति धनी” भन्नाले गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफ्ना नाममा जग्गा तथा संरचना भएका व्यक्ति, सरकारी तथा अर्ध सरकारी निकाय वा संघसंस्थालाई जनाउँछ ।
- फ) “कार्यालय” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई जनाउँछ ।

परिच्छेद - २

सम्पत्ति कर तथा भूमिकरको दर तथा सम्पत्ति मूल्याङ्कन

३. सम्पत्ति करको दर : (१) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको घर तथा भौतिक संरचना र सो घर तथा भौतिक संरचना रहेको जग्गाको मूल्यांकनमा लगाउने सम्पत्ति करको दर **अनुसूची - १** को ढाँचामा गाउँसभाबाट स्वीकृत आर्थिक ऐनमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ । यो कर आर्थिक वर्षको श्रावण १ गते देखि लागु हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कर लागु गर्दा आर्थिक वर्षको शुरु महिनाको शुरु दिन बाहेक अधि वा पछि हुने गरी लगाइने छैन ।

४. भूमिकर (मालपोत) को दर : (१) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको जमिनमा लगाउने भूमिकर (मालपोत) को दर **अनुसूची - २** को ढाँचामा गाउँसभाबाट स्वीकृत आर्थिक ऐनमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ । यो कर आर्थिक वर्षको श्रावण १ गते देखि लागु हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कर लागु गर्दा आर्थिक वर्षको शुरु महिनाको शुरु दिन बाहेक अधि वा पछि हुने गरी लगाइने छैन ।

५. सम्पत्ति मूल्यांकन समिति र सम्पत्ति मूल्याङ्कन प्रक्रिया : (१) दफा ३ बमोजिम कर लगाउने प्रयोजनको लागि गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको भौतिक संरचना तथा जग्गालाई आवश्यकता अनुसार क्षेत्र विभाजन गरी प्रत्येक वडाका बासिन्दाको सम्पत्ति (जमिन तथा भौतिक संरचना) को विवरणको लगत कायम गरी **अनुसूची-३** को ढाँचामा लगत तयार गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको विवरण तयार भएपछि गाउँपालिकाले सम्पत्तिको मूल्यांकनका आधार तयार गरी गाउँपालिकामा सिफारिस गर्न र मूल्यांकन सम्बन्धी समस्या समाधान गर्नका लागि रायसुझाव पेश गर्न गाउँ कार्यपालिकाले दक्ष र विशेषज्ञ समेत रहेको बढीमा ५ सदस्यीय सम्पत्ति मूल्याङ्कन समिति गठन गर्नेछ ।

(३) मूल्यांकन समितिको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी देहाय बमोजिम हुनेछ :-

क) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका जग्गाको क्षेत्र विभाजन गरी अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा न्यूनतम मूल्यांकन दर सिफारिस गर्ने ।

ख) भौतिक संरचनाका हकमा सोको बनोट, रहेको स्थान, प्रयोग र लाभलाई समेत विचार गरी अनुसूची -८ बमोजिमको ढाँचामा मूल्यांकन दर सिफारिस गर्ने ।

ग) जग्गा तथा संरचनाको मूल्यांकन दर सिफारिस गर्दा गाउँपालिकाको राजश्व सुधार कार्ययोजनामा सिफारिस गरेका प्रस्तावित दर लगायत स्थानीय संघसंस्था तथा टोल विकास संस्थाका प्रतिनिधि समेतसंगको सुझाव, सल्लाह र स्थलगत अध्ययन, छलफल तथा परामर्श समेत गरी सोही अनुसार गाउँपालिका समक्ष पेश गर्ने ।

घ) सभाले स्वीकृत गरेको मूल्यांकन दर उपर कुनै करदातालाई चित्त नबुझी निवेदन दिएमा सोको जाँचबुझ गरी निर्णयका लागि गाउँपालिका समक्ष पेश गर्ने ।

ङ) मूल्यांकन सम्बन्धमा प्राप्त गुनासा तथा उजुरीहरूमा रायसहित निर्णयका लागि गाउँपालिका समक्ष सिफारिस सहित पेश गर्ने ।

च) सम्पत्ति कर तथा भूमिकर व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकाले तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

छ) मूल्यांकन समितिले सम्पत्ति मूल्यांकन गर्दा प्रचलित बजार मूल्यलाई आधार बनाउने ।

ज) करदाताले पेश गरेको भौतिक संरचना तथा जग्गाको मूल्यांकन अस्वभाविक रूपमा बढी पाइएमा छानविन गरी मूल्यांकन गर्ने ।

(४) मूल्याङ्कन समितिले सम्पत्ति कर तथा भूमिकर लगाउन योग्य मूल्य निर्धारण गर्न सिफारिस गर्दा देहायका आधारमा गर्नेछ:-

(क) सम्पत्ति कर लगाउनयोग्य भौतिक संरचना तथा जमिनको मूल्य निर्धारण गर्दा प्रचलित बजार भाउलाई आधार मान्ने,

(ख) भौतिक संरचनाको मूल्य प्रचलित बजार भाउबाट कायम हुन आएको मूल्यमा हासकट्टी गर्ने,

(ग) खण्ड (ख) बमोजिम मूल्याङ्कन गर्ने प्रयोजनको लागि हासकट्टी गर्दा संरचनाको बनोटको आधारमा प्रत्येक तीन वर्षमा छ प्रतिशतदेखि बीस प्रतिशतसम्म गर्ने,

(घ) जग्गा बाहेक अन्य भौतिक संरचनाको मूल्याङ्कन दर संरचनाको बनोट, त्यसको आर्थिक उपयोगको महत्वको आधारमा मूल्य निर्धारण गर्ने,

(ङ) भौतिक संरचनाको मूल्य निर्धारण गर्दा क्षतिग्रस्त वा भत्केको अवस्था भएमा क्षतिग्रस्त वा भत्केको भाग बराबरको मूल्य घटाउने ।

(५) मूल्यांकन समितिले रायसुभावा तथा सरसल्लाहका लागि आवश्यक ठानेमा वडा अध्यक्ष तथा अन्य व्यक्तिलाई मूल्यांकन समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ । यस्ता आमन्त्रित सदस्यले मूल्यांकन समितिका सदस्यले पाएसरह सुविधा पाउने छन् ।

(६) उपदफा (२) बमोजिम गठित समितिको कार्यावधि तीन वर्ष हुनेछ ।

(७) मूल्यांकन समितिको बैठक कम्तिमा महिनामा एक पटक बस्नु पर्नेछ । समितिको सदस्यले गाउँ कार्यपालिका सदस्यले पाएसरह बैठकभत्ता पाउनेछ ।

(८) उपदफा (४) बमोजिम सम्पत्तिको मूल्याङ्कन सिफारिस भइसकेपछि गाउँपालिकाले सम्पत्तिको मूल्याङ्कन दर आर्थिक वर्षको असार महिनाभित्र निर्धारण गरि सक्नु पर्नेछ ।

तर सम्पत्तिकर लागु हुने आ.व.को हकमा चालु आ.व.को असोज मसान्तभित्र गरिसक्नु पर्नेछ ।

६. **कर असूली प्रक्रिया:** (१) दफा (५) बमोजिम कायम गरिएको करयोग्य सम्पत्तिको मूल्याङ्कन र सो बमोजिम लागेको सम्पत्ति कर तथा भूमिकर भुक्तानीको लागि गाउँपालिकाले सम्बन्धित करदाता समक्ष **पौष** महिनाभित्र विजक पठाइ सक्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त विजक अनुसारको बुझाउनु पर्ने कर सम्बन्धित करदाताले सोही आर्थिक वर्षभित्र गाउँपालिकामा बुझाउनु पर्नेछ ।

७. **कर नलाग्ने :** (१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायको सम्पत्तिमा सम्पत्ति कर तथा भूमिकर लाग्ने छैन :-

(क) नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय सरकारको स्वामित्वमा रहेको घर र जग्गा,

(ख) सरकारी अस्पतालको भवन र जग्गा,

(ग) गुठीको स्वामित्वमा रहेको जग्गा,

(घ) सरकारी शिक्षण संस्था र अन्य सरकारी निकायको स्वामित्वमा रहेको भवन र जग्गा,

(ङ) धार्मिक संस्था (मन्दिर, गुम्बा, चर्च, मस्जिद आदि) को भवन र जग्गा,

(च) खानेपानी सङ्कलन पोखरी, हवाई मैदान, विद्युत उत्पादन गृह, मसानघाट, बसपार्क, रंगशाला, उद्यान, पार्क जस्ता सार्वजनिक उपयोगका स्थलहरू,

(छ) राजदूतावास, वाणिज्य नियोग, कुटनैतिक नियोगका भवन र जग्गा ।

(ज) माथि उल्लेख भएको बाहेक गाउँ कार्यपालिकाले स्थानीय परिवेशको आधारमा तोकिएको सम्पत्ति ।

परिच्छेद - ३

सम्पत्तिको विवरण संकलन तथा अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था

८. सम्पत्तिको विवरण संकलन विधि : (१) गाउँपालिकाले सम्पत्ति कर लागु गर्ने प्रयोजनका लागि अधिल्लो आर्थिक वर्षदेखि नै करदाताका नाममा रहेको सम्पत्ति (भौतिक संरचना तथा जग्गा) को विवरण संकलन कार्यको सुरुआत गर्नेछ ।

तर सम्पत्तिकर लागु हुने आ.व.को हकमा असोज मसान्तभित्र सम्पत्तिको विवरण संकलन गर्ने कार्य सुरुवात गर्न सक्नेछ ।

(२) गाउँपालिकाले सम्पत्तिको विवरण संकलन तथा अद्यावधि गर्न स्थानीय परिवेश, उपलब्ध जनशक्ति र प्रविधिको उपयोगको आधारमा देहायका विधि मध्ये कुनै एक वा मिश्रित विधि अवलम्बन गर्न सकिनेछः

(क) गाउँपालिकाको आफ्नै स्रोत र प्रयासबाट गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका प्रत्येक व्यक्तिका नाममा रहेको सम्पत्तिको पहिचान गरी सम्पत्तिको लगत तयारी तथा अद्यावधिक गर्ने,

(ख) गाउँपालिकाले प्राविधिक वा विवरण संकलकहरूलाई स्थलगत सर्वेक्षण विधि प्रयोग गरी प्राथमिक सूचनाको आधारमा सम्पत्तिको लगत तयारी तथा अद्यावधिक गर्ने,

(ग) करदाता स्वयंले घोषणा गरेको वा स्वयंले उपलब्ध गराएको विवरणका आधारमा प्रत्येक व्यक्तिका नाममा रहेको सम्पत्तिको पहिचान गर्ने

(३) गाउँपालिकाले करदाताहरूको सम्पत्तिको विवरण संकलन गर्नका लागि उपदफा (२) बमोजिम विधिको छनोट गरी सकेपछि सो को कार्यान्वयनका लागि कार्ययोजना सहितको परियोजना प्रस्ताव स्वीकृत गर्नुपर्नेछ ।

(४) सम्पत्तिको विवरण संकलनका लागि परियोजना प्रस्ताव बमोजिमको कार्य गर्न मौजुदा जनशक्ति अपर्याप्त भई थप जनशक्तिको आवश्यकता परेमा त्यस्तो जनशक्ति प्रचलित कानूनबमोजिम करारमा नियुक्त गरी वा टोल विकास संगठन वा अन्य संगठित वा सामुदायिक संघसंस्थासँग सम्झौता गरी सेवा करारमा लिन सकिनेछ ।

९. स्वयं विवरण दाखिला सम्बन्धी व्यवस्था : (१) गाउँपालिकाले प्रत्येक तीन वर्षमा एकपटक गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पत्ति धनीहरूलाई **अनुसूची- ४** बमोजिमको ढाँचामा सम्पत्ति विवरण दाखिला गर्ने सूचना आह्वान गर्नेछ । यस्तो सूचना प्रकाशन र प्रसारण गर्दा उपलब्ध सञ्चारका माध्यमहरूलाई प्रयोगमा ल्याउनु पर्नेछ ।

(२) गाउँपालिकाले उपदफा (१) बमोजिमको सूचना जारी गर्दा पहिलोपटक करदाताहरूलाई विवरण दाखिला गर्न ३५ (पैंतिस) दिनको म्याद दिनेछ । उक्त म्यादभित्र

विवरण दाखिला हुन नसकी म्याद बढाउन आवश्यक ठानेमा पटकपटक गरी बढीमा दुइ महिनासम्म म्याद बढाउन सक्नेछ ।

(३) गाउँपालिकाले उपदफा (२) बमोजिम सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्न आह्वान गरेको समयावधिभित्र **अनुसूची ५** बमोजिमको फाराममा आ-आफ्नो जग्गा तथा संरचनाको सत्य तथ्य विवरण भरी गाउँपालिकामा पेश गर्नु सम्बन्धित सम्पत्ति धनीको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) सम्पत्ति धनीहरूलाई विवरण फाराम भर्न सहयोग गर्नका लागि गाउँपालिकाले आवश्यकता अनुसार स्थानीय संघसंस्था, सामुदायिक संस्था, टोल विकास संगठन तथा स्वयंसेवकहरूलाई परिचालन गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमका संघ, संस्था, संगठन तथा स्वयंसेवकहरू परिचालन गर्दा सम्पत्ति करसम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(६) कुनै करदाताले सम्पत्तिको विवरण दाखिला गरेपछि जग्गाको स्वामित्वमा परिवर्तन वा संरचना निर्माणका कारणले सम्पत्ति थपघट भएमा प्राप्त गर्नेले वा निर्माण गर्नेले सोको प्रमाण सहितको विवरण ३५ (पैतिस) दिनभित्र गाउँपालिकामा बुझाउनु पर्नेछ ।

(७) सम्पत्तिको विवरण सम्पत्ति धनी स्वयंले गाउँपालिकामा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(८) उपदफा (७) बमोजिम सम्पत्ति धनी स्वयं उपस्थित भई विवरण दाखिला गर्न नसकेमा सगोलको परिवारका कानुन बमोजिम उमेर पुगेका कुनै सदस्यले वा सम्पत्ति धनीको वारेसनामा प्राप्त व्यक्तिले दाखिला गर्न सक्नेछन् । परिवारका अन्य सदस्य नभएका नाबालक तथा अशक्तका हकमा वडा समितिको सिफारिस सहित निजको संरक्षकले सम्पत्ति विवरण बुझाउन सक्नेछ ।

(९) संयुक्त स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको विवरण सम्पत्ति धनीहरूले संयुक्त रूपमा वा सोमध्ये कुनै एकजनाले दाखिला गर्न सक्नेछ ।

(१०) कुनै करदाताले उपदफा (२) को समयावधिभित्र सम्पत्ति विवरण फाराम दाखिला नगरेमा वा भुट्टा विवरण दाखिला गरेमा गाउँपालिकाले दफा (१९) बमोजिम थप शुल्क लिई विवरण फाराम बुझिलिन सक्नेछ ।

१०. सम्पत्तिको प्रमाण तथा विवरण संकलन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) करदाताले जग्गाको विवरण दाखिला गर्दा क्षेत्रफल समेत खुलेको आफ्नो स्वामित्वको प्रमाण साथै पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको पेश भएको प्रमाण आधिकारिक नभएमा त्यस्तो जग्गाको विवरण गाउँपालिकाले स्वीकार गर्ने छैन ।

(३) करदाताहरूले विवरण दाखिला गर्दा देहाय बमोजिमका कागजातहरू समेत संलग्न गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।

क) सम्पत्ति कर लागु हुनु भन्दा अघिल्लो आर्थिक वर्षसम्मको मालपोत वा घरजग्गाकर तिरेको निस्सा वा गाउँपालिकाको प्रमाणित विवरण ।

ख) जग्गा धनी प्रमाणपुर्जाको प्रतिलिपि वा जग्गाको स्वामित्व र क्षेत्रफल खुलेको प्रमाण कागजात ।

ग) भौतिक संरचनाको हकमा भवन निर्माण इजाजत वा निर्माण सम्पन्न भएको प्रमाण, खानेपानी, बिजुली वा भौतिक संरचनाको अवस्थिति सम्बन्धी प्रमाण ।

(४) दफा (७) बमोजिम सम्पत्तिकर वा भूमिकर नलाग्ने भनी तोकिएको सम्पत्तिमा प्रचलित कानून बमोजिम सम्पत्ति कर लाग्ने कुनै व्यक्ति, संघ, संस्था वा निकायले निश्चित अवधिसम्म प्रयोग गर्ने गरी कुनै संरचना निर्माण गरेमा यस्तो संरचनाको विवरण दाखिला गर्ने र सम्पत्ति कर बुझाउने दायित्व सम्बन्धित निर्माणकर्ताको हुनेछ ।

(५) प्रचलित कानून बमोजिम नक्सापास गरी निर्माण गर्नुपर्नेमा नक्सा पास नगरी निर्माण भएका संरचनाको सम्पत्ति विवरण बुझ्दा गाउँपालिकाले नक्सापास दस्तुर वापत लाग्ने रकमको अनुमान गरी सो को दुई गुना धरौटी लिई सम्पत्ति विवरण स्वीकार गर्न सक्नेछ । यस्ता संरचनाको हकमा करदाताले दिएको विवरणलाई नै आधार मानी घरको आकार, प्रकार एवं निर्माण मिति कायम गरी सम्पत्तिको मुल्यांकन गरिने छ । यो व्यवस्था भवन निर्माण सम्बन्धि मापदण्ड पालना नभई निर्माण भएका संरचनाहरूको हकमा पनि लागू हुनेछ ।

तर, यसरी स्वीकार गरिएको संरचनाको विवरणको कारणले यस्ता भवन नक्सा पास भएको वा मापदण्ड पुगेको मानिने छैन ।

(६) कर तिर्ने दायित्व भएका कुनै सम्पत्ति धनीको जग्गामा निजको मञ्जुरनामा लिई अर्को व्यक्तिले संरचना निर्माण गरेमा संरचना समेतको विवरण दाखिला गर्ने तथा कर बुझाउने दायित्व सम्बन्धित जग्गा धनीको हुनेछ ।

(७) करदाताले भरेको विवरण तथा प्रमाण जाँच गरी अभिलेखन गर्न गाउँपालिकाले कर्मचारी वा टोली खटाउन सक्नेछ । यस्ता कर्मचारी वा टोलीले बुझ्न चाहेको सूचना वा माग गरेको विवरण उपलब्ध गराउनु सम्बन्धित सम्पत्ति धनीको कर्तव्य हुनेछ ।

(८) गाउँपालिकामा सम्पत्ति कर विवरण दाखिला गरी सम्पत्ति कर बुझाएको सम्पत्ति गाउँपालिकामा दर्ता नभएको नयाँ व्यक्तिले खरिद गरेमा त्यस्तो व्यक्तिले ३५ दिन भित्र खरिद गरेको प्रमाण संलग्न गरी सम्पत्ति विवरण फाराम भरी गाउँपालिकामा बुझाउनु पर्नेछ । ढिलो गरी बुझाएमा तोकिए बमोजिमको थप शुल्क लिई गाउँपालिकाले विवरण बुझिलिन सक्नेछ ।

११. **सम्पत्तिको अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) गाउँपालिकाले वडागत रूपमा करदाताको लगत खडा गरी प्रत्येक सम्पत्ति धनीको सम्पत्तिको छुट्टाछुट्टै विवरण खुल्ने गरी **अनुसूची-३** बमोजिमको ढाँचामा सम्पत्तिको अभिलेख राखी करदाता संकेत नम्बर समेत राख्नु पर्नेछ ।

(२) सम्पत्ति विवरण अभिलेखलाई पुष्टी गर्ने कागजातहरू संकलन गरी व्यवस्थित रूपले फाईलिङ्ग गरी अद्यावधिक राख्नु पर्दछ ।

(३) सम्पत्तिको लगत किताब कम्तीमा तीन वर्षका लागि हुने गरी तयार गर्नु पर्नेछ । यस्तो लगत किताबमा करदाताले दफा ९ को उपदफा (७) बमोजिम पेश गरेको विवरणका आधारमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) अनुसार सम्पत्ति विवरण अद्यावधिक गर्दा अनुसूची - ६ बमोजिमको दाखिला टिपोट भरी सोका आधारमा जग्गा दिनेको खाताबाट सम्पत्ति घटाई तथा जग्गा लिनेको खातामा सम्पत्ति बढाई अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

(५) गाउँपालिकाले करदाताले पेश गरेका विवरणहरू स्थलगत निरीक्षण वा सम्बन्धित निकायबाट सूचना प्राप्त गरी अद्यावधिक गर्न सक्नेछ ।

(६) गाउँपालिकाले सम्पत्ति कर व्यवस्थापन गर्न कम्प्युटरीकृत प्रविधि प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - ४

सम्पत्तिको मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्था

१२. सम्पत्तिको मूल्यांकन विधि : (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्तिका नाममा रहेको सम्पत्ति (जमिन तथा भौतिक संरचना) हरूको अलग अलग मूल्यांकन गरिनेछ ।

(२) संयुक्त स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिलाई एक व्यक्ति सरह मानी सोही बमोजिम करदाता कायम गरिनेछ । संयुक्त स्वामित्वको सम्पत्ति सोही व्यक्तिको अन्य सम्पत्तिमा जोडिने छैन ।

(३) सम्पत्तिकर तथा भूमिकर प्रयोजनका लागि गाउँपालिकाले गरेको मूल्यांकन तीन वर्षसम्म कायम रहनेछ ।

(४) सम्पत्ति धनीले पहिलोपटक पेश गरेको सम्पत्ति विवरण थपघट भएमा वा दफा १५ को उपदफा (३) बमोजिम करदाताको सम्पत्तिको मूल्यांकन दर संशोधन भएमा त्यस्तो सम्पत्तिको पुनः मूल्यांकन गरिनेछ ।

(५) प्रत्येक आर्थिक वर्षको श्रावण १ गतेका दिन करदाताका नाममा कायम रहेको सम्पत्तिको मूल्यांकन गरी कर असुल गरिनेछ ।

(६) सम्पत्तिको मूल्यांकन प्रयोजनको लागि जग्गाधनी प्रमाणपुर्जाका आधारमा जग्गाको स्वामित्व तथा क्षेत्रफल कायम गरिनेछ ।

(७) दफा १० को उपदफा (४) बमोजिम विवरण प्राप्त सम्पत्तिको मूल्यांकन गर्दा संरचनाको मात्र मूल्यांकन गरी सम्पत्ति कर असुल गरिनेछ ।

(८) संरचनाको मूल्यांकन प्रयोजनका लागि संरचनाको प्रकार, बनोटको किसिम, आकार, प्रयोग तथा निर्माण मिति करदाताले पेश गरेको विवरण अनुसार कायम गरिनेछ ।

तर, नक्सापास भएका संरचनाको हकमा नक्सापास प्रमाणपत्रलाई आधारका रूपमा लिन बाधा पुगेको मानिने छैन ।

(९) एउटै जग्गा धनिको नाममा रहेका सिमाना जोडिएका कित्ताहरुको मूल्यांकन गर्दा त्यस्तो जग्गाहरुमध्ये कुनै कित्ताले सडक छोएको रहेछ भने सम्पूर्ण जग्गालाई एउटै प्लट मानी मूल्यांकन गरीनेछ ।

तर, जग्गाको सडकले छोएको जग्गाको हद २० प्रतिशत घडेरी र बाँकी खेतीयोग्य मानिनेछ ।

(१०) गाउँपालिकाले संरचनाको मूल्यांकन गर्दा सिनेमा हल, ठूला उद्योग, कलकारखाना जस्ता संरचनाहरुको स्थलगत रूपमा नै नापजाँच गरी मूल्यांकन गर्न सक्नेछ ।

१३. सम्पत्ति कर अनुगमन समिति सम्बन्धी व्यवस्था : (१) गाउँपालिकाको सम्पत्तिकर तथा भूमिकर संकलन तथा व्यवस्थापनका विविध पक्षसंग सम्बन्धित चुनौति र संभावना, संकलनलाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक नीतिगत सुधार र प्रगति सम्बन्धमा नियमित अनुगमन तथा मूल्यांकनको आधारमा गाउँपालिका तथा अन्य सरोकारवाला निकाय वा व्यक्तिलाई आवश्यक निर्देशन र पृष्ठपोषणका लागि देहाय बमोजिमको सम्पत्ति कर तथा भूमिकर व्यवस्थापन अनुगमन समिति गठन गरिनेछ :-

१. गाउँपालिका उपाध्यक्ष :	संयोजक
२. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत :	सदस्य
३. मालपोत कार्यालय प्रतिनिधि वा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको सम्बन्धित शाखा प्रमुख :	सदस्य
४. प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा प्रमुख :	सदस्य
५. राजश्व इकाई प्रमुख :	सदस्य सचिव

(२) समितिको बैठक कम्तिमा महिनामा एकपटक बस्नु पर्नेछ । समितिको सदस्यले गाउँ कार्यपालिका सदस्यले पाएसरह बैठकभत्ता पाउनेछ ।

१४. करदाताको सम्पत्तिको मूल्यांकन : (१) प्रत्येक करदाताको सम्पत्तिको मूल्यांकन अनुसूची - ९ बमोजिमको मूल्यांकन फारामको ढाँचामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोकेको कर्मचारीले गर्नेछन् ।

तर, प्रमाणीक सफ्टवेयर प्रयोग गरी सम्पत्तिको मूल्यांकन गर्न यसले बाधा पुर्याएको मानिने छैन ।

(२) जग्गाको मूल्यांकन गर्दा सामान्यतया करदाता स्वयंले पेश गरेको मूल्यांकन दरका आधारमा गरिनेछ ।

तर, करदाताले पेश गरेको मूल्यांकनको दर सभाले तोकेको न्यूनतम दरभन्दा कम भएमा सभाले तोकेको न्यूनतम मूल्यांकन दरअनुसार मूल्यांकन गरिनेछ ।

(३) करदाताले दाखिला गरेको मूल्यांकन दरमा सामान्यतया तीन वर्षसम्म कुनै पनि संशोधन गरिने छैन ।

तर, करदाताले आफ्नो सम्पत्तिको मूल्यांकनमा संशोधन गर्न चाहेमा निजको निवेदनका आधारमा कारण मनासिव भएमा गाउँपालिकाले तीन वर्षमा एकपटकसम्म मूल्यांकन दर संशोधन गरिदिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम मूल्यांकन दर संशोधन गर्दा सभाले स्वीकृत गरेको न्यूनतम मूल्यांकन दर भन्दा कम हुने गरी संशोधन गर्न सकिने छैन ।

(५) संरचनाको मूल्यांकन प्रयोजनका लागि हास कट्टी गर्दा अनुसूची- १० बमोजिमको दररेट अनुसार तीन वर्षका लागि एकैपटक गरिनेछ । यसरी हास कट्टी गर्दा संरचनाको दश प्रतिशत मूल्यलाई शेष मूल्य कायम राखि नब्बे प्रतिशतसम्म हास कट्टी गरिनेछ ।

१५. **विवरण पेश नगर्ने करदाताको सम्पत्तिको मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) कुनै करदाताले आफ्नो सम्पत्तिको विवरण दाखिला नगरेमा गाउँपालिकाले त्यस्ता व्यक्तिलाई विवरण दाखिला गर्न लिखित आदेश वा सूचना दिन सक्नेछ । त्यस्तो आदेश वा सूचनाको जानकारी पत्रपत्रिका, इमेल वा फ्याक्समार्फत पनि जारी गर्न सकिनेछ । यस्तो आदेश पाएको वा सूचना जारी भएको मितिले वाटोको म्याद बाहेक तीस दिनभित्र आफ्नो सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्नुपर्ने दायित्व सम्बन्धित करदाताको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्न दिएको समयावधिभित्र सम्पत्तिको विवरण दाखिला नगरेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा तोकिएको कर्मचारीले स्थलगत रूपमा बुझी अनुमानित कर तोक्यो विवरण बुझाउन लिखित आदेश दिन सक्नेछ ।

तर, मूल्यांकन समिति कार्यरत रहेको अवस्थामा भने यस बुँदा बमोजिमको कार्य मूल्यांकन समितिले गर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको आदेश पाएको मितिले ३५ (पैंतिस) दिनभित्र यथार्थ विवरण पेश गरी जरिवानाका साथै कर रकम चुक्ता गर्ने दायित्व सम्बन्धित करदाताको हुने छ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमको आदेश पाएको मितिभित्र पनि करदाताले विवरण बुझाई कर दाखिला नगरेमा गाउँपालिकाले निजको नाममा रहेको चलअचल सम्पत्ति रोक्का राखी सेवा बन्द गर्ने वा अन्य कुनै तरिकाले कर असुल गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम कर असुल गर्दा लागेको सम्पूर्ण खर्चसमेत सम्बन्धित करदाताबाट असुलउपर गर्न सक्नेछ । यस्तो खर्च निजले तिर्नुपर्ने कर रकमको दोब्बरभन्दा बढी हुनेछैन ।

(६) कुनै करदाताले बैंक वा वित्तिय संस्थामा धितो वापत राखेको सम्पत्तिको बैंकले सम्पत्ति कर चुक्ता गर्न चाहेमा बैंकको अनुरोधमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले सम्पत्ति मूल्यांकन समितिको सिफारिसमा त्यस्तो धितो रहेको जग्गाको मात्र मूल्यांकन गरी सम्पत्ति कर असुल गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - ५

सम्पत्तिकर तथा भूमिकर को दररेट निर्धारण तथा बिलिङ सम्बन्धी व्यवस्था

१६. सम्पत्तिकर तथा भूमिकर को दररेट तथा अन्य शुल्क निर्धारण : (१) गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन बमोजिम सभाले सम्पत्ति कर तथा भूमिकरको स्ल्याब तथा दर निर्धारण गर्नेछ ।

(२) गाउँपालिकाले सभाको निर्णय बमोजिम गाउँपालिकावासीहरूलाई फोहोरमैला व्यवस्थापन, सरसफाइ, सडकबत्ती, ढल निकास जस्ता आफूले उपलब्ध गराउने सेवासुविधाका निमित्त सम्पत्ति करको निश्चित प्रतिशत शुल्क वा दस्तुर थप गरी लगाउनु सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम थप सेवा सुविधाको निमित्त लगाइएको थप शुल्क वा दस्तुरबापत उठेको रकमको अलग हिसाब राखी सम्बन्धित सेवासुविधाका लागि मात्र खर्च गर्नु पर्नेछ । उक्त सेवा उपलब्ध गराए बापत अन्य कुनै तरिकाबाट वा अन्य कुनै निकायले पुनः शुल्क वा दस्तुर लिन पाउने छैन ।

१७. कर बिलिङ : (१) सम्पत्तिको मूल्यांकन तथा कर निर्धारण भइसकेपछि अनुसूची -११ बमोजिम ढाँचामा सम्पत्ति करको विजक तयार गरी करदातालाई उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।

(२) सम्पत्ति कर विजकको पहिलो प्रति सम्बन्धित करदातालाई उपलब्ध गराई दोस्रो प्रति सम्बन्धित करदाताको फाइलमा राख्नु पर्नेछ ।

(३) सम्पत्ति करको विजक गाउँपालिकाले सम्बन्धित करदातालाई जानकारी गराउन पत्राचार, इमेल, एस.एम.एस. आदिको माध्यमबाट करदाताहरूलाई दिन सकिनेछ ।

(४) सम्पत्ति करको विजक करदातालाई बुझाउन गाउँपालिकाले आपसी सम्झौताका आधारमा कुनै सामुदायिक संघसंस्था, टोल विकास संस्था वा निजी क्षेत्रलाई परिचालन गर्न सक्नेछ ।

(५) गाउँपालिकाबाट सम्पत्ति करको विजक तयार भइनसकेको अवस्थामा करदाताले कर बुझाउन चाहेमा तत्कालै विजक तयार गरी असुल गर्नु पर्नेछ ।

(६) गाउँपालिकाले जारी गरेको विजक उपर कसैलाई चित्त नबुझेमा अनुसूची -१२ को ढाँचामा गाउँपालिकाका अध्यक्ष समक्ष उजुरी दिन सक्नेछन् । यसरी पर्न आएको निवेदन अध्यक्षले मूल्यांकन समिति मार्फत जाँचबुझ गर्न लगाई एक महिना भित्र निर्णयका लागि गाउँ कार्यपालिकामा पेश गर्न लगाउनु पर्नेछ र गाउँ कार्यपालिकाले गरेको निर्णय नै अन्तिम हुनेछ ।

परिच्छेद - ६

सम्पत्ति कर असुली सम्बन्धी व्यवस्था

१८. सम्पत्ति कर असुली : (१) गाउँपालिकाले सम्पत्ति कर संकलनका लागि राजस्व इकाई गठन गरी कार्य गर्नु पर्नेछ । सम्पत्ति करसम्बन्धी सम्पूर्ण अभिलेखहरू उक्त इकाई/शाखा प्रमुखको जिम्मामा रहनेछ ।

(२) सम्पत्ति करको संकलन **अनुसूची - १३** बमोजिमको नगदी रसिदबाट हुनेछ । नगदी रसिदको पहिलो प्रति सम्बन्धित करदाताको फाइलमा राखी दोस्रो प्रति सम्बन्धित करदातालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(३) सम्पत्ति कर असुली रकमको दैनिक विवरण **अनुसूची - १४** बमोजिमको ढाँचामा तयार गरी सोको भोलिपल्ट बैंक दाखिला गर्नु पर्नेछ । बैंक भौचर र विवरण आर्थिक प्रशासन शाखामा बुझाउनु सम्बन्धित शाखा प्रमुखको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) दफा ७ को उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्ति कर नलाग्ने भनी तोकिएका सम्पत्तिको हकमा गाउँपालिकाले सम्पत्तिको मूल्यांकन गरी कर नलाग्ने व्यहोरा जनाई नगदी रसिद उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

तर, दफा १५ को उपदफा (४) बमोजिम लगाइएको सेवाशुल्क तथा दस्तुर बुझाउनु सम्बन्धित सेवाग्राहीको कर्तव्य हुनेछ ।

(५) करदाताहरूले गाउँपालिकामा सम्पत्तिको विवरण दाखिला नगरेको वा गाउँपालिकाले सम्पत्ति पहिचान गर्न नसकेका कारणले कुनै करदाता कर तिर्ने दायित्वबाट मुक्त हुने छैनन् ।

(६) गाउँपालिकाले आर्थिक वर्षको श्रावण १ गतेबाट सम्पत्ति कर बुझिलिन नसक्ने अवस्था उत्पन्न भई केही दिन ढीला हुन गएमा निश्चित अवधिसम्मका लागि सम्पत्ति कर धरौटी लिई फुकुवापत्र दिन सकिनेछ ।

(७) करदाताले अग्रीम रुपमा सम्पत्ति कर बुझाउन चाहेमा गाउँपालिकाले लाग्ने करको अनुमान गरी अग्रीम रुपमा रकम बुझ्न सक्नेछ । गाउँपालिकाले यसरी बुझेको रकमलाई धरौटीको रुपमा राखि प्रत्येक वर्ष कर रकममा मिलान गर्नेछ ।

(८) करदाताले वक्यौता रकममध्ये केही रकम बुझाउन चाहेमा गाउँपालिकाले अधिल्ला वर्षहरूको क्रमशः रकम बुझिलिन सक्नेछ ।

तर यसरी वक्यौता असुल गर्दा अधिल्लो वर्षको बाँकी राखि चालु आर्थिक वर्षको कर रकम बुझ्न पाइने छैन । बुझेको पाईएमा गाउँपालिकालाई भएको नोक्सानी सम्बन्धित कर्मचारीवाट असुल उपर गरिनेछ ।

परिच्छेद - ७

पुरस्कार, मिनाहा तथा दण्ड जरिवाना सम्बन्धी व्यवस्था

१९. **विवरण दाखिला नगरेमा जरिवाना हुने** : (१) गाउँपालिकाले सम्पत्ति विवरण दाखिला गर्न तोकेको म्यादभित्र दाखिला नगरेमा **अनुसूची -१५** बमोजिम थप शुल्क लिई सम्पत्तिको विवरण बुझि लिनेछ ।

(२) करदाताले भूट्टा विवरण दाखिला गरेको प्रमाणित भएमा निजको सम्पत्तिको पुनः मूल्यांकन गरी जरिवाना सहितको कर रकम असुल उपर गरिनेछ । यस्तो जरिवाना लुकाएको सम्पत्तिमा नियमानुसार लाग्ने कर रकमको प्रति वर्ष ५० प्रतिशतले हुन आउने रकम बराबर हुनेछ ।

(३) सम्पूर्ण जग्गाको विवरण दाखिला नगरेको, सडकले छोएको सम्बन्धी विवरण सहि नदिएको, एउटै व्यक्तिको सम्पत्तिको दुई पटक सम्पत्ति विवरण दाखिला गरेको, सक्कल कागजातलाई केरमेट गरी अन्यथा गरेको, संरचनाको पुरा तलाको संख्या उल्लेख नगरेको, एक तलाको क्षेत्रफलमा पन्ध्र प्रतिशतभन्दा बढी फरक पारेको, संरचनाको प्रकार तथा बनोटको किसिम फरक पारेको र संरचनाको प्रयोग सम्बन्धमा गलत विवरण दाखिला गरेको पाइएमा सोलाई भूट्टा विवरण दाखिला गरेको मानी उपदफा (२) बमोजिम पुनः कर निर्धारण गरी सोही बमोजिम जरिवाना समेत असुलउपर गरिनेछ ।

(४) कुनै सम्पत्ति धनीले भूट्टा विवरण दाखिला गरेको भनी गाउँपालिकामा उजुरी प्राप्त भएमा सो उजुरीउपर ३५ दिनभित्र जाँचबुझ गर्नु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको उजुरी सही ठहरिएमा उजुरी दिने व्यक्ति, संगठन वा संस्थालाई जरिवानाको ५० प्रतिशत पुरस्कार दिई सोको अभिलेख गोप्य राखिनेछ ।

२०. कर छुट तथा जरिवानासम्बन्धी व्यवस्था : (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पत्ति धनीले प्रत्येक वर्षको सम्पत्ति कर सोही आर्थिक वर्षभित्र भुक्तानी गरिसक्नु पर्नेछ ।

(२) प्रत्येक आर्थिक वर्षमा बुझाउनुपर्ने सम्पत्ति कर सोही आर्थिक वर्षको पौष मसान्तभित्र बुझाएमा लाग्ने कर रकममा दश प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(३) बक्यौता कर भुक्तानी गर्दा देहाय अनुसार जरिवाना लाग्नेछ :

क) एक वर्षको बक्यौतामा सोको दश प्रतिशतले हुन आउने रकम ।

ख) एक वर्षभन्दा बढीको बक्यौतामा प्रतिवर्ष बिस प्रतिशतले हुन आउने रकम ।

(४) पाँच वर्षसम्म सम्पत्ति कर भुक्तानी नगर्ने करदाताका नाममा रहेको घरजग्गा रजिष्ट्रेशन रोक्का राखी कारवाही गरिनेछ ।

(५) घरजग्गा रोक्का राखेको दस वर्षसम्म पनि करदाताले कर चुक्ता नगरेमा सम्बन्धित करदाताको सम्पत्ति प्रचलित कानूनबमोजिम लिलामबिक्री गरी कर तथा जरिवाना असुल उपर गर्न सकिनेछ ।

(६) पाँच वर्षभन्दा बढी समयको सम्पत्ति कर बक्यौता राख्ने करदातालाई गाउँपालिकाले उपलब्ध गराउँदै आएको आकस्मिक बाहेकका अन्य सेवा र सुविधा रोक्का राख्न सक्नेछ ।

(७) राजस्व इकाईबाट सम्पत्ति कर समेतका कर चुक्ता भएको प्रमाण पेस नगरे सम्म गाउँपालिकाबाट नयाँ सेवा तथा सुविधाहरू उपलब्ध गराइने छैन ।

(८) यो कार्यविधि बमोजिम निर्धारण भएको कर तथा जरिवाना गाउँपालिकाको कुनै पनि निर्णयबाट छुट वा मिनाहा दिन पाइने छैन । यो दफा विपरीत गाउँपालिकाको कुनै समिति, पदाधिकारी वा कर्मचारीले मिनाहा दिएको खण्डमा मिनाहा दिएको रकम मिनाहा दिने पदाधिकारीबाट असुल उपर गरिनेछ ।

तर, कुनै करदाताको सम्पत्ति भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी जस्ता प्राकृतिक प्रकोपका कारण क्षति भएमा प्राप्त निवेदनका आधारमा जाँचबुझ गरी प्रमाणित भएमा क्षति बराबरको सम्पत्तिमा लाग्ने कर गाउँ कार्यपालिकाले मापदण्ड बनाई मिन्हा दिन सक्नेछ । यसरी मिन्हा दिएको विवरण सात दिनभित्र सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

(९) सम्पत्ति कर चुक्ता भइसकेको कुनै सम्पत्तिमा सोही आर्थिक वर्षमा पुनः कर लाग्ने छैन ।

(१०) सम्पत्ति कर लागू हुनुपूर्व उक्त सम्पत्तिमा लाग्ने घरजग्गा कर र मालपोत बुझाउने दायित्व सम्बन्धित करदाताको हुनेछ ।

(११) सम्पत्ति कर लागू हुनुभन्दा अघिका आर्थिक वर्षको लागि निर्धारण गरेको भूमिकर, मालपोत घरजग्गा कर चुक्ता नभएसम्म गाउँपालिकाले सम्पत्ति कर बुझिलिने छैन ।

(१२) कृषि योग्य जमिनहरुलाई कृषिमा प्रयोग नल्याई बाँझो राखेमा त्यस्ता करदाताबाट आर्थिक ऐन अनुसार थप शुल्क लिन सक्नेछ ।

परिच्छेद- ८

विविध

२१. परामर्शदाता नियुक्त गर्नसक्ने : सम्पत्ति करको मूल्यांकन गरी विजक तयार गर्ने काम मौजुदा कर्मचारीबाट निर्धारित समयमा सम्पन्न गर्न नसकिने भएमा गाउँपालिकाले समय, लागत र कार्य क्षेत्र तोकिएको अवधिमा लागि परामर्शदाता नियुक्त गरी कार्य गर्न सक्नेछ ।

२२. कर्मचारीलाई अतिरिक्त समय कार्य गराएबापत सुविधा दिनसक्ने : (१) सम्पत्ति करको मूल्यांकन गरी विजक तयार गर्ने काम निर्धारित समयमा कार्यालय समयभित्र सम्पन्न गर्न मौजुदा कर्मचारीलाई अतिरिक्त समय कार्य गराउन सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम काम गरे बापत कर्मचारीहरुलाई प्रति एकाई कार्यको निमित्त गाउँपालिकाले तोकेको दरले थप सुविधा दिन वा तलबमा थप अतिरिक्त भत्ता दिन सकिनेछ ।

२३. कागजातको गोप्यता : (१) सम्पत्ति कर प्रयोजनका लागि करदाताबाट प्राप्त कागजात तथा अभिलेख गोप्य राखिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कागजात तथा अभिलेख गाउँपालिकाको प्रयोजन बाहेक अन्य कार्यमा प्रमाण लाग्ने छैन । तर, कुनै सरकारी निकायबाट सो सम्बन्धी जानकारी माग भई आएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

२४. खाता तथा फाराम : सम्पत्ति करको प्रयोजनका लागि गाउँपालिकाले आवश्यक खाता तथा फारामको विकास गरी लागू गर्न सक्नेछ ।

२५. सम्पत्ति मूल्यांकन सिफारिस तथा घरवाटो प्रमाणितको आधार : सम्पत्ति करका लागि करदाताले गाउँपालिका समक्ष दाखिला गरेको सम्पत्ति विवरणका आधारमा गाउँपालिकाले सम्पत्तिको मूल्यांकन सिफारिस तथा घरवाटो प्रमाणित गर्न सक्नेछ ।
२६. सहयोग लिन सक्ने : गाउँपालिकाले जग्गा तथा संरचनाको लगत अद्यावधिक गर्ने प्रयोजनका लागि जग्गाको नापी गराउने, जग्गा खरिद विक्रिको सूचना प्राप्त गर्ने, जग्गाको मूल्यांकन दर कायम गर्ने जस्ता कार्यमा जिल्ला स्थित कार्यालयहरूको सहयोग प्राप्त गर्न सक्नेछ ।
२७. सम्मान गर्ने : गाउँपालिकाले हरेक वर्ष सभाबाट सबैभन्दा बढी कर तिर्ने, समयमा नै कर बुझाउने, नियमित कर बुझाउने करदातालाई कर तिर्न प्रोत्साहन गर्ने र सम्पत्ति कर असुलीमा सहयोग पुऱ्याउने करदातामध्येबाट उत्कृष्ट करदाता छनौट गरी सम्मान गर्न सक्नेछ ।
२८. विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्ने : गाउँपालिकाले मासिक रूपमा असुल भएको सम्पत्ति कर र वार्षिक रूपमा उठेको सम्पत्ति कर तथा सो सम्बन्धमा भएका क्रियाकलापको समिक्षा सहितको वार्षिक प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।
२९. अभिमुखीकरण कार्यक्रम : सम्पत्ति कर लागू गर्नुपूर्व गाउँपालिकाबाट पदाधिकारी, कर्मचारी तथा सरोकारवालालाई जानकारी गराउन तथा राय सुझाव संकलन गर्न अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न र यस्तो कर लागू गरेका गाउँपालिकाको अध्ययन भ्रमण गर्न सकिनेछ ।
३०. अधिकार प्रत्यायोजन : यो कार्यविधि बमोजिम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले आफुलाई प्राप्त अधिकार मातहतका कुनै कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
३१. कार्यविधीको व्याख्या: यो कार्यविधिको अन्तिम व्याख्या कार्यपालिका वा कार्यपालिकाको अधिकार प्राप्त निकायले गर्नेछ ।
३२. कार्यविधी संशोधन : यो कार्यविधिका प्रावधानहरूमा कार्यपालिकाले आवश्यक संशोधन गर्न सक्ने छ ।
३३. बाधा अडचन फुकाउ : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ तथा यस कार्यविधिमा व्यवस्था भए बाहेकका विषयमा नीतिगत निर्णय गर्न आवश्यक भएमा त्यस्तो निर्णय कार्यपालिकाले गर्नेछ । विशेष अवस्था परी सम्पत्ति मूल्यांकन गरिएको तीन वर्ष पछि पुनः सम्पत्ति मूल्यांकन गर्न नसक्ने अवस्था आएमा सभाले अधिल्लो मूल्यांकनलाई आधार मानी सम्पत्ति कर असुल गर्ने व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची- १
(दफा ३ सँग सम्बन्धित)
सम्पत्ति करको दर

(क) सम्पत्ति कर :

क्र.स.	करयोग्य सम्पत्तिको मुल्य	करको दर
१.	१ लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	एकमुष्ट रु १५
२.	१ लाख १ देखि ५ लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु १०
३.	५ लाख १ देखि १५ लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु १५
४.	१५ लाख १ देखि २५ लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु २०
५.	२५ लाख १ देखि ४० लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु २५
६.	४० लाख १ देखि ६० लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु ३०
७.	६० लाख १ देखि ८० लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु ३५
८.	८० लाख १ देखि १ करोडसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु ४०
९.	१ करोड १ देखि १ करोड ५० लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु ४५
१०.	१ करोड ५० लाखभन्दा माथिको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु ५०

नोट : मुल्याङ्कन रकमलाई रु लाखमा परिणत गरि करको दर निर्धारण गरिने छ ।

अनुसूची- २
(दफा ४ सँग सम्बन्धित)
भूमिकर (मालपोत) को दर

(क) भूमी कर (मालपोत) करको दर :

क्र.स.	करयोग्य भूमिको मुल्य	करको दर
१.	१ लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	एकमुष्ट रु १५
२.	१ लाख १ देखि ५ लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु १०
३.	५ लाख १ देखि १५ लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु १५
४.	१५ लाख १ देखि २५ लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु २०
५.	२५ लाख १ देखि ४० लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु २५
६.	४० लाख १ देखि ६० लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु ३०
७.	६० लाख १ देखि ८० लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु ३५
८.	८० लाख १ देखि १ करोडसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु ४०
९.	१ करोड १ देखि १ करोड ५० लाखसम्मको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु ४५
१०.	१ करोड ५० लाखभन्दा माथिको मुल्याङ्कनमा	प्रति लाख रु ५०

(ख) भूमिकर/मालपोत बक्यौता कर :

क्र.सं.	विवरण	आ.व. ०७५।७६ सम्मका बक्यौता कर	आ.व. ०७६।७७ को लागि कायम गरिएको कर	कैफियत
१.	वडा नं. १ र २ वेस्तडा क्षेत्र	रु. ४	रु. ५	
२.	अन्य क्षेत्रको मध्यपहाडी सडक छेउछाउमा पर्ने क्षेत्र	रु. ३।७५	४।००	
३.	गा.पा.को अन्य क्षेत्र	रु. ३।००	३।५०	

अनुसूची ४
(दफा ९ को उपदफा (१)सँग सम्बन्धित)

भगवतीमाई गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
वेस्तडा, दैलेख, कर्णाली प्रदेश

सम्पत्ति विवरण पेश गर्नेबारे सम्पत्ति धनीहरूलाई अत्यन्त जरुरी सूचना

यस भगवतीमाई गाउँपालिकाले हालसम्म मालपोत असूल गरी आएकोमा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ तथा यस गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७७ बमोजिम आ.व.२०७७/०७८ देखि सम्पत्ति कर लागू गरिने भएकाले गाउँपालिका क्षेत्रभित्र जग्गा रहेका जग्गाधनीहरूलाई आफ्नो जग्गा र सो जग्गामा बनेको संरचनाको विवरण दाखिला गरी गाउँपालिकामा लगत कायम गराउनु हुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्ने फाराम भगवतीमाई गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट यही यहि षित २०७७.../...../..... गतेदेखि वितरण हुने हुँदा फाराम प्राप्त गर्नुभई सो फाराममा सत्यतथ्य विवरण भरी आगामी महिना गतेभित्र गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा दाखिला गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ । यस्तो विवरण जग्गाधनी आफै वा निजको सगोल परिवारका व्यक्ति वा निजको मञ्जुरीनामा प्राप्त व्यक्तिले मात्र बुझाउन सक्नेछन् । गाउँपालिकाले तोकेको अन्तिम मितिसम्म पनि विवरण दाखिला नगर्ने जग्गाधनीहरूले विलम्ब शुल्क तिर्नुपर्ने हुँदा तोकिएको समयभित्रै आ-आफ्नो सम्पत्ति (घर र संरचना) को विवरण पेश गर्नुहुन हार्दिक अनुरोध गरिन्छ ।

सम्पत्ति करको विवरण दाखिला गर्नका लागि आ.व.२०७६/०७७ सम्मको मालपोत चुक्ता गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची ५
(दफा ९ को उपदफा (३) संग सम्बन्धित)
भगवतीमाई गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
वेस्तडा, दैलेख, कर्णाली प्रदेश
सम्पत्ति विवरण दाखिला फाराम

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,
वेस्तडा, दैलेख, कर्णाली प्रदेश ।

महोदय,

यस गाउँपालिकाको मिति २०७७...।...गते प्रकाशित सूचनाअनुसार मैले/हामीले सम्पत्ति कर मूल्यांकनका लागि तपसिलमा लेखिए बमोजिमको सम्पत्तिको विवरण दाखिला गरेको छु/छौं । यस बमोजिम गाउँपालिकाले सम्पत्ति कर निर्धारण गरिदिनेमा मेरो/हाम्रो मञ्जुर छ । तपसिलमा उल्लेखित विवरणहरू भूडा ठहरे गाउँपालिकाको निर्णय तथा कानून बमोजिम दण्ड सजाय सहुला बुझाउँला ।

क) सम्पत्ति धनीको विवरण

१. जग्गा/घरधनीको नाम र थर :

२. बाबु /पतिको नाम र थर :

३. बाजे /ससुराको नाम र थर :

४. पेसा /व्यवसाय :

५. घर जग्गाधनी बसोबास गर्ने

न.पा. / गा.पा. :

वडा नं. : टोल /बस्ती /घर नं. :

टेलिफोन नं. :

इमेल:

६. सम्पत्तिधनीको पारिवारिक विवरण :

क्र. सं.परिवारका सदस्यहरूको नाम

१.

२.

३.

ख) विवरण दाखिला गर्ने व्यक्तिको विवरण

दस्तखत :

नाम र थर :

ठेगाना :

जग्गा/घरधनीको नाता :

मिति:

सम्पत्ति धनीसंगको नाता

घ. कार्यालयले भर्ने :

- १) करदाताबाट चुक्ता गर्नुपर्ने घरजग्गा कर, मालपोत वा भूमिकर, धरधुरी कर रसिदको प्रतिलिपि पेस नभएकोमा गाउँपालिकाबाट भएको प्रमाणित :

कर शीर्षक	प्रमाणीत विवरण	प्रमाणित गर्नेको दस्तखत र मिति
मालपोत वा भूमिकर		
घरधुरी कर		
घरजग्गा कर (नलाग्ने वा चुक्ता)		

- २) नक्सापास गरी बनाएको संरचनाको हकमा गाउँपालिकाको प्राविधिकबाट भएको प्रमाणित :

संरचनाको विवरण	संरचनाबनेको मिति	वर्गफिट वा रनिडफिट	प्रमाणित गर्नेको नाम र दस्तखत

- ३) यस विवरणसाथ संलग्नकागजातहरू ।

- क) जग्गाधनी प्रमाणपुर्जाको प्रतिलिपि : छ / छैन ।
 ख) कर बुझाएको रसिदको प्रतिलिपि : छ / छैन ।
 ग) सम्पत्तिधनी उपस्थित हुन नसकेमा निजले दिएको मञ्जुरीनामा : छ / छैन ।
 घ) अन्यकागजातहरू :

गाउँपालिकाले सम्पत्ति विवरण दाखिला सम्बन्धमा गरेका मुख्य व्यवस्थाहरू :

- क) गाउँपालिकाले सम्पत्तिको विवरण दाखिला गर्न आह्वान गरेको समयावधिभित्र यस फारामअनुसार आआफ्नो जग्गा तथा संरचनाको सत्यतथ्य विवरण भरी गाउँपालिकामा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।
 ख) सम्पत्तिको विवरण दाखिला गरेपछि जग्गा खरिदबिक्री वा संरचना निर्माणको कारणले सम्पत्ति थपघट भएमा सोको प्रमाणसहितको विवरण ३५ (पैंतिस) दिनभित्र गाउँपालिकामा बुझाउनु पर्नेछ ।
 ग) गाउँपालिकाले तोकेको समयावधिभित्र सम्पत्ति विवरण फाराम दाखिला नगरेमा गाउँपालिकाले थप शुल्क लिई विवरण फाराम बुझिलिन सक्नेछ ।
 घ) सम्पत्तिको विवरण सम्पत्तिधनी स्वयंले गाउँपालिकामा दाखिला गर्नु पर्नेछ । कुनै कारणबस सम्पत्ति धनी स्वयं उपस्थित भई विवरण दाखिला गर्न नसकेमा सगोल परिवारका कानुन बमोजिम उमेर पुगेका कुनै सदस्यले वा सम्पत्तिधनीको मञ्जुरीनामा प्राप्त व्यक्तिले दाखिला गर्न सक्नेछन् ।
 ङ) संयुक्त स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको विवरण सम्पत्तिधनीहरूले संयुक्तरूपमा वा सोमध्ये कुनै एकजनाले दाखिला गर्न सक्नेछन् ।
 च) सम्पत्ति करकालागि करदाताले गाउँपालिका समक्ष दाखिला गरेको सम्पत्ति विवरणको आधारमा गाउँपालिकाले सम्पत्तिको मूल्यांकन गर्नेछ ।
 छ) करदाताले भुट्टा विवरण दाखिला गरेको प्रमाणित भएमा निजको सम्पत्तिको पुनःमूल्यांकन गरी जरिवाना सहितको कर रकम असुलउपर गरिनेछ । यस्तो जरिवाना लुकाएको सम्पत्तिमा नियमानुसार लाग्ने रकमको प्रतिवर्ष ५० प्रतिशतले हुनआउने रकम बराबर हुनेछ ।
 ज) सम्पूर्ण जग्गाको विवरण दाखिला नगरेको, सडकले छोएको सम्बन्धी विवरण सहि नदिएको, एउटै व्यक्तिको सम्पत्तिको दुई पटक सम्पत्ति विवरण दाखिला गरेको, सक्कल कागजातलाई केरमेट गरी अन्यथा गरेको, संरचनाको पूरा तल्लाको संख्या उल्लेख नगरेको, एक तल्लाको क्षेत्रफलमा पन्ध्र प्रतिशतभन्दा बढी फरक पारेको, संरचनाको प्रकार तथा बनोटको किसिम फरक पारेको र संरचनाको प्रयोग सम्बन्धमा गलत विवरण दाखिला गरेको पाइएमा सोलाई भुट्टा विवरण दाखिला गरेको मानीने छ ।

विवरण दाखिला गर्नेको दस्तखत :

अनुसूची -६

(दफा ११ को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

भगवतीमाई गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
वेस्तडा, दैलेख, कर्णाली प्रदेश

जग्गा तथा संरचनाको दाखिला खारेजी टिपोट

जग्गा दिनेको नाम :										जग्गा लिनेको नाम :								
ठेगाना :										ठेगाना :								
जग्गा दिनेको करदाता संकेत नं. :										जग्गा लिनेको करदाता संकेत नं. :								
जग्गा तथा संरचनाको विवरण																		
सि.नं.	जग्गा दिनको नाम	जग्गा लिनेको नाम	थपघटको भएको विवरण			जग्गाको विवरण					संरचनाको		जग्गा दिनेको श्रेस्तामा घट जग्गा तथा संरचना	जग्गा दिनेको घट्ने मूल्यांकन रकम	जग्गा लिनेको श्रेस्तामा थप जग्गा तथा संरचना	जग्गा लिनेको थप मूल्यांकन रकम	कैफियत	
			जग्गा धनी संकेत नं.	रजिष्ट्रेशन नं.	मिति	वडा नं.	जग्गा रहेको क्षेत्र	साविक कि.नं.	हालको कि.नं.	क्षेत्रफल	प्रकार	किसिम						
सम्लग्न कागजातहरु :																		
तयार गर्नेको सही		प्रमाणित गर्नेको सही																

अनुसूची ७

(दफा ५ को उपदफा (३) (क) संग सम्बन्धित)

जग्गाको न्यूनतम मूल्यांकन दर

बडा नं. १

मुख्य क्षेत्र	स्थान	न्यूनतम मूल्य प्रति रोपनी रु.
व्यवसायिक क्षेत्र : सडकको दायाँ वायाँ ५० मिटर क्षेत्र भित्र	मध्ये पहाडी सडक खण्ड : हुलाक टाकुरा, लोगेतडा, घोडापुछ, बार्ने, मौलेसाल, बावितडा, साकुतडा	१० लाख
	मध्ये पहाडी सडक खण्ड : बेस्तडा बजार देखि धौलेखोला	१३ लाख ५० हजार
	बेस्तडा बजार देखि धौलेखोला बिच बजार सडक	१५ लाख
	हुलाक टाकुरा देखि कुहान खोला सडक (कुम्री, सानोगन्म ठूलो गन्म, ठूलो पगनाथ)	८० हजार
	बाँसुधारा राउचउर जिरो पोइन्ट (बगौरा राउचौर)	८० हजार
	बावितडा पोखरी डाँडा सडक र पाङ्ग, चौड, पोखरी डाँडा	८० हजार
	बेस्तडा डाँडनाउला सडक (सुरतेहाँ, बाजाचौर, काफलपानी)	८० हजार
आवसिय क्षेत्र : सडकको दायाँ वायाँ ५० देखि १०० मिटर भित्र	हुलाक टाकुरा-कुम्री सडक भन्दा ५० देखि १०० मिटर सम्म	५० हजार
	सानो गन्म	५० हजार
	ठूलो गन्म	५० हजार
	ठूलो पगनाथ	५० हजार
कृषि क्षेत्र	सानो पगनाथ	५० हजार
	कुम्री (ठूलाबारी, कपासे)	२५ हजार
	सानोगन्म (पञ्चाल, सिधुर)	२५ हजार
	ठूलो गन्म (बडापाटा गैरा, सानाखेत, मल्याचौर, हलासिम, बलुकान ठाँटी, टाकुरे, बडाखेत)	२५ हजार
	ठूलो पगनाथ (खालाखेत, देउल, बसन्तपुर, बडाखेत, थारसैन, तल्लो खेत, बडाचौर, कुलेसैनी,)	२५ हजार
	सानो पगनाथ (पाटीखेत, बाटाखर्क)	२५ हजार
अन्य क्षेत्र	राँक, कैटोल, काब्रा, चिपन्तोला, मभेरी	२० हजार
अन्य क्षेत्र	दम्क, कुरीन टाकुरा, हुंगे पातल, लिडापानी, पोखरा, भिडाकाइन, इन्चौर, बाँक, कोटीला, टाटा, सल्लेनडाँडा, रातामाटा, सुवरगल्या	१० हजार

अनुसूची ७

(दफा ५ को उपदफा (३) (क) संग सम्बन्धित)

जग्गाको न्यूनतम मूल्यांकन दर

वडा नं. २

मुख्य क्षेत्र	स्थान	न्यूनतम मूल्य प्रति रोपनी रु.
व्यवसायिक क्षेत्र	धौलेपानी देखि किमेरेखोली सम्म पुष्पलाल लोकमार्गले छोएको	१३ लाख ५० हजार
	गोर्खे र खोप पुष्पलाल लोकमार्गले छोएको	६ लाख
	धौलेपानी देखि खोरेघारी सम्म सडकले छोएको	६ लाख ५० हजार
	करेसाघर देखि सिडार सम्म सडकले छोएको	८० हजार
	रानिचौर देखि ढाण गाउँ सम्म सडकले छोएको	६० हजार
आवसिय क्षेत्र	रुम माभगाउँ	५० हजार
	ढाणगाउँ, चिउरा, सिडार, डौसिल	४० हजार
	सरुखेल्ल , ठाँटीचौर , ढाण, लामाकाफल , भुर्न	३५ हजार
	मेली , लोद, आरसिन, साले, बजेडा	२५ हजार
कृषि क्षेत्र	कफलेनी, खोलाखेत, सिडारखेत, चिउराखेत	६० हजार
	खिराखेत, सिमलखेत, काफलपाटा, खोप्चाखेत	३५ हजार
	रुम माभगाउँ, चिउरा, सिडार तल्लोभाग, सिमलटाकुरा, ढाणगाउँ तल्लो भाग	३० हजार
	डौसिल, ढाणटोल, सरुखेल्ल	२५ हजार
	ठाँटीचौर, भुर्न , मेली, लोद, आरसीन, साले, बजेडा	२० हजार
अन्य क्षेत्र	साविक रुम गा.वि.स. १ देखि ९ सम्मका सम्पूर्ण खरबारीहरु	१५ हजार

अनुसूची ७

(दफा ५ को उपदफा (३) (क) संग सम्बन्धित)

जग्गाको न्यूनतम मूल्यांकन दर

वडा नं. ३

मुख्य क्षेत्र	स्थान	न्यूनतम मूल्य प्रति रोपनी रु.
व्यवसायिक क्षेत्र	बाल्तडा पुलदेखि सान्तडा वडावल मेला लाग्ने ठाउँसम्म (५० मिटर भित्र)	५ लाख
	बाल्तडा पुल देखि सान्तडा वडावल मेला लाग्ने ठाउँसम्म (२०० मिटर भित्र)	३ लाख
	पितरनी ठाटी मेहेलतोली देखि ठोटी राउटेखोली सम्म	२ लाख
	विदाने देखि रातामाटा हुँदै आर्सिन सम्म	१ लाख
आवसिय क्षेत्र	बाल्तडा पुल देखि सान्तडा वडावल मेला लाग्ने ठाउँसम्म	५० हजार
	भिगडी हुँदै मालिका आ.वि.वाइसेरा सम्म (शाखा सडकको दायाँ/वायाँ ५० मि)	४० हजार
	राउटेखोली देखि वडावत सम्म (शाखा सडकको दायाँ/वायाँ ५० मि)	२ लाख
	धाराडाँडा देखि पितरनीठाँटी सम्म (शाखा सडकको दायाँ/वायाँ ५० मि.)	५० हजार
	मेतलपाटा, टुँडा, डाडाकटेरा, बादाखर्क, तुर्सेनी पुग्याँ गाउँटोल सम्म (शाखा सडकको दायाँ/वायाँ १०० मि.भित्र)	४० हजार
कृषि क्षेत्र	काँडा, पाल्त, कुदुर्क, लामाडाँडा, साईमेला, लयाटा, डोप्के, लसुने, ढणमेला, पातलखानी, स्वतीखोला, बुढीचौर, भालुमारे, द्वारीगल्पा, डिड्याइनी, सिमखेत, बालचौर, लमरु, भ्याउरी, मुआखर्क, बुढीगाडे, बर्षाले, बाँसकोट, रोताली, घडेरीटोल, वडाबुआ, खनियाँचौर (शाखा सडकको दायाँ/वायाँ १०० मि.भित्र)	३० हजार
अन्य क्षेत्र	ओखट्टी, जौभया, निकालछोड्न, डोब, भुर्सुली, लिस्नी (शाखा सडकको दायाँ/वायाँ २०० मि.भित्र)	२० हजार

अनुसूची ७

(दफा ५ को उपदफा (३) (क) संग सम्बन्धित)

जग्गाको न्यूनतम मूल्यांकन दर

वडा नं. ४

मुख्य क्षेत्र	स्थान	न्यूनतम मूल्य प्रति रोपनी रु.
व्यवसायिक क्षेत्र	मध्ये पहाडी सडकले छोयको पधेरा देखि कालिका मन्दिर सम्म	३ लाख
	हेराउचौर देखि माथिल्लो मनघरचौर सम्म जडगल बाहेकको ५० मिटर दायो बायो	५० हजार
	मध्ये पहाडी जिरो पोइन्ट देखि वडा कार्यालय सम्म ५० मिटर दायो बायो	५० हजार
	धारा खोला देखि नयाँखेत सम्म ५० मिटर दायो बायो	५० हजार
	विसाहाँ देखि नयाँघर सम्म ५० मिटर दायो बायो	५० हजार
आवसिय क्षेत्र	मध्ये पहाडी सडकको ५० मिटर बाहिर पधेरा गैरा देखि मन्धरचौर सम्म	१ लाख
	मध्ये पहाडी जिरो पोइन्ट देखि कुल्ले बुडची र भाडगाउँ साखा सडकको ५० मिटर दायो बायो	३० हजार
	धारा खोला देखि नयाँघर सम्म ५० मिटर दायो बायो शाखा सडक	३० हजार
कृषि क्षेत्र	पोल्ठे तुर्सु माभगाँउ मन्धर, कयनतडा, बाल्तडा, गाडखेत	१ लाख
	डौँरी तल्लो मन्धर, कुल्ले बुडची	२५ हजार
	पोखरा, रुमि, घुम्नेखेत गोतडा, सिमलतडा	५० हजार
	अलैची बारी, कालाचिउरा, नाइटेगा, आरचिउरे	२० हजार
अन्य क्षेत्र	पेटारी, छिडी, असौजे साउक, गोयल सैन, मेल्ने, तुसारे, सागर सैन, हडरे, गिरी खेल्ने । पाल्त, मटेला, सीम, देहेले, दोवाटो	१० हजार

अनुसूची ७

(दफा ५ को उपदफा (३) (क) संग सम्बन्धित)

जग्गाको न्यूनतम मूल्यांकन दर

वडा नं. ५

मुख्य क्षेत्र	स्थान	न्यूनतम मूल्य प्रति रोपनी रु.
व्यवसायिक क्षेत्र	स्यान्तडा क्षेत्र	३ लाख
	वडा कार्यालय बाहुनगाउँ, थुवा डाँडाखोला (सडक देखि ५० मिटर भित्र)	६० हजार
	आफ्र, जुम्लाकाफल, मलुका, फलाटी चाख्ला सेरा, पान्तोला, काठखेत, थुवा माभगाउँ, (सडक देखि ५० मिटर भित्र)	५० हजार
	मेली बडालेख, दारिम, साङ्खोला (सडक देखि ५० मिटर भित्र)	२५ हजार
आवसिय क्षेत्र	टाटा माभगाउँ, विक्रम पिपलबाडा, जुम्लाकाफल आफ्र (५० मिटर देखि बाहिर)	५० हजार
	मलुका, फलाटी चाख्ला सेरा, माइकाथान, पान्तोला, डाडाँगाउँ चौरेभुडी, दलित बस्ती (५० मिटर देखि बाहिर)	४० हजार
	बडालेख, साङ्खोला, दारिम, मेली (५० मिटर देखि बाहिर)	२५ हजार
कृषि क्षेत्र	स्यान्धारा, कट्टी चाखा देवल अलैचीबारी रुपेधारा टाटा माभगाउँ, अलिखेत, आफ्र जुम्लाकाफल, पोटली डयाना	४५ हजार
	बडाखेत, गैराखेत, दुवितडा देखि मेलतडा, थुवा बडाधारा अलैचीबारी, चौर, देउली, फलाटी चाख्ला सेरा, दारिम, थुवा माभगाउँ, डाँडागाउँ, पान्तोला भुवाल् मेली, चौरे भुडी दलित बस्ती	३५ हजार
	बडालेख, मेली, साङ्खोला, बैस धार	२० हजार
अन्य क्षेत्र	दुधिल्ला, बडालेख, काडा, लैट साङ्खोला पुलिया लामाआवत, दारिम उदिम टाकुरा, काभ्रपाखा पान्तोला, नाउली कान्ला	१० हजार

अनुसूची ७

(दफा ५ को उपदफा (३) (क) संग सम्बन्धित)

जग्गाको न्यूनतम मूल्यांकन दर

वडा नं. ६

मुख्य क्षेत्र	स्थान	न्यूनतम मूल्य प्रति रोपनी रु.
व्यवसायिक क्षेत्र	लामिदवाली देखि चिपिनतडा २ कि.मी. राउटेबसे देखि दुनीपाटा २ कि.मी., नाउलीकाल्ला देखि कट्टीमाभगाउँ सम्म १ कि.मी., वडाकार्यालय वाउनगाउँ देखि सनिगाउँ राउलाचौर सम्म २ कि.मी., बालुवाधारा देखि खागाँसम्म १ कि.मी. महादेवचौर देखि जनजाती टोल सम्म १ कि.मी.	१ लाख
आवसिय क्षेत्र	चिपिनतडा, तिमिल्लेना, चिपिन, कट्टीमाभगाउँ, जनजाती टोल गाउँ, पैयागाउँ	७५ हजार
कृषि क्षेत्र	चिपिनतडा, तिमिल्लेना, चिपिन, कट्टीमाभगाउँ, मगरटोल, सनिगाउँ, पैयागाउँ, गाडखेत, गोठी	५० हजार
अन्य क्षेत्र	नगेरी, नउलावडाल, बाथथली, सुर्खेती ध्याल, पैराटाकुरी, गेरुपानी	२५ हजार

अनुसूची ७

(दफा ५ को उपदफा (३) (क) संग सम्बन्धित)

जग्गाको न्यूनतम मूल्यांकन दर

वडा नं. ७

मुख्य क्षेत्र	स्थान	न्यूनतम मूल्य प्रति रोपनी रु.
व्यवसायिक क्षेत्र	खालीडाँडा देखि तप्लुङ गौराखाडा सम्म	१ लाख ५० हजार
	खाली देखि (५० मिटर दायाँ बाँया) खेतगाडा सम्म	८० हजार
	भैरबस्थान देखि पानीमुल सम्म	६० हजार
	खाली देखि भेरपाटी सम्म	६० हजार
	पिते ढुङ्गा देखि सिखरद्वारी सम्म	५० हजार
आवसिय	खेतगाडा मुखियाटोल भैरबस्थान (५० मिटर भित्र)	७० हजार
	पानीमुल भण्डारीटोल	४० हजार
	खगेना माभगाउँ सिबाखेटोल	८० हजार
	जाँतेकोट, गायआवत	४० हजार
	बर्सिना	६० हजार
	बरबाटा	७० हजार
	बाइचिपिन, कोट	५५ हजार
कृषि	मछ्छइना टोल, भण्डारी टोल	३५ हजार
	खोर माभगाउँ	५० हजार
	खेतगाडा साविक वडा नं. ३ खेत सवै	४० हजार
	खगेना डाँडागाउँ	५० हजार
	लाँकुर	४० हजार
	जातेकोट, मेलचाक्टी, घोरदाउन	३० हजार
	बुडेली खेत, खगेना जंगखेत, काठखाडा साविक वडा नं. ५ का सवै खेत	५० हजार
	गायआवत	३० हजार
	बर्सिना खेत साविक वडा नं. ४ का बडाखोला पारी	४० हजार
	पाछाना	२५ हजार
	तप्लुङ, बाइचिपिन पल्लापट्टी	३० हजार
	साविक वडा नं. ६ सवै क्षेत्र	४० हजार
	लामताडा	५० हजार
	कालीलौटी साविक वडा नं. ५	५० हजार
	बादे साविक वडा नं. १	४० हजार
	सिमलतडा	३५ हजार
	साँकुतडा	४० हजार
	जोतिङ्गे	३५ हजार
	तोली, बहुढुङ्गा ठूलाचौर, खोर	३० हजार
	अन्य	साविक १ देखि ९ नं. वडा सम्मका खरपाखाहरु

अनुसूची - ८
(दफा ५ को उपदफा (३) (ख) सँग सम्बन्धित)

संरचनाको मूल्यांकन दर

१. पक्की घर

क्र.स.	क्षेत्र	संरचना प्रति वर्ग फिट रु.					
		आर.सी.सी. फ्रेम स्ट्रक्चर		सिमेन्ट जोडाइमा इट्टा वा ढुङ्गाको गारो/छाना आ.सी.सी.		माटोको जोडाइमा इट्टा वा ढुङ्गाको गारो, आर.सी.सी. वा सिमेन्ट जोडाइमा इट्टा वा ढुङ्गाको गारो स्लेट/जस्ताको छाना	
		व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	बसोबास	व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	बसोबास	व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	बसोबास
१.	व्यावसायिक क्षेत्र	२०००	१८००	१८००	१६००	१२००	१०००
२.	आवासीय क्षेत्र	१८००	१६००	१६००	१४००	१०००	८००
३.	कृषि क्षेत्र	१६००	१४००	१४००	१२००	८००	६००
४.	वन तथा वगर क्षेत्र	१४००	१२००	१२००	१०००	६००	४००

२. कच्ची घरको करको दर

क्र.स.	क्षेत्र	संरचनाको किसिम					
		माटो र ढुङ्गा/इट्टाको जोडाइ जस्ताको छाना प्रति तला रु.		माटो र ढुङ्गा/इट्टाको जोडाइ स्लेटको छाना प्रति तला रु.		सेड वा कच्ची घर प्रति तला रु.	
		व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	बसोबास	व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	बसोबास	व्यापारिक, औद्योगिक तथा संस्थागत	बसोबास
१.	व्यावसायिक क्षेत्र	२००	१७५	१५०	१२५	१२५	१००
२.	आवासीय क्षेत्र	१७५	१५०	१२५	१००	१००	७५
३.	कृषि क्षेत्र	१५०	१२५	१००	७५	७५	५०
४.	वन तथा वगर क्षेत्र	१२५	१००	७५	५०	५०	२५

अनुसूची -९

(दफा १४ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

भगवतीमाई गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,
वेस्तडा, दैलेख, कर्णाली प्रदेश
सम्पत्तिको मूल्यांकन फाराम

करदाताको संकेत नम्बर :

जग्गा र घर घनीको नाम :

ठेगाना :

टोल र बस्ती र घर नं. :

कर निर्धारण गरेको आ.व. :

जग्गाको विवरण						जग्गाको कायम मूल्य	भौतिक संरचनाको विवरण										भौतिक संरचनाको कायम मूल्य	सम्पत्तिको कर लाग्ने कुल मूल्य (जग्गा + संरचना)
साविकको गाविस र वडा	हालको वडा र टोल	कित्ता नं.	क्षेत्रफल	जग्गा रहेको क्षेत्र	एकाई मूल्य प्रति ...		प्रकार	तल्ला	बनोटको किसिम	प्रयोग	क्षेत्रफल	एकाई मूल्य	शुरुको मूल्यांकन	पुरा भएको वर्ष	त्स कट्टी प्रतिशत	त्स कट्टी हुने रकम		

कर योग्य सम्पत्तिको मूल्य रु

वार्षिक सम्पत्ति कर जम्मा रु

अक्षरेपी :

मूल्यांकन मिति :

मूल्यांकन कर्ता :

अनुसूची-१०

(दफा १४ को उपदफा (५) सँग सम्बन्धित)

संरचनाको ह्रास कट्टी दर

संरचनाको किसिम → संरचनाको आयु ↓	आर.सि.सि. फ्रेम स्टक्चर	सिमेण्ट जोडाईमाइट्टावा दुङ्गाको गारो - आर.सि.सि. छाना	माटोको जोडाईमा इट्टा वा दुङ्गाको गारो - आर.सि.सि. वा सिमेण्ट जोडाईमाइट्टावा दुङ्गाको गारो - जस्ता/टायलको छाना	माटोको जोडाईमाई ट्टावा दुङ्गाको गारो - जस्ता/टायलको छाना	सेड वा कच्ची घर
१ - ३ वर्ष	6	9	12	15	20
३- ६ वर्ष	12	18	24	30	40
६- ९ वर्ष	18	27	36	45	60
९- १२ वर्ष	24	36	48	60	80
१२- १५ वर्ष	30	45	60	75	90
१५- १८ वर्ष	36	54	72	90	90
१८- २१ वर्ष	42	63	84	90	90
२१- २४ वर्ष	48	72	90	90	90
२४- २७वर्ष	54	81	90	90	90
२७- ३० वर्ष	60	90	90	90	90
३०- ३३ वर्ष	66	90	90	90	90
३३- ३६ वर्ष	72	90	90	90	90
३६- ४० वर्ष	78	90	90	90	90
४०- ४३ वर्ष	84	90	90	90	90
४३- ४६ वर्ष	90	90	90	90	90
४६ भन्दा माथि	90	90	90	90	90

अनुसूची-११
(दफा १७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)
भगवतीमाई गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
वेस्तडा, दैलेख, कर्णाली प्रदेश
सम्पत्ति कर विजक

विजक नं. :
जग्गा/घरघनीको नाम :
ठेगाना :
टोल/बस्ती/ घर नं. :

आ.व. :
करदाता संकेत नं. :
विजक बनेको मिति :
खातापाना नं. :

जग्गाको विवरण						जग्गाको कायममूल्य	भौतिक संरचनाको विवरण							भौतिक संरचनाको कायममूल्य	सम्पत्तिको मूल्य
साबिक गाविस/वडा	हाल वडा	कि.नं.	क्षेत्रफल (....)	क्षेत्र	एकाइमूल्य (प्र)		प्रकार	तल्ला	किसिम	प्रयोग	क्षेत्रफल (व.फि.)	सुरुको मूल्यांकन	हास कट्टी		
सम्पत्तिको जम्मा मूल्य															
सम्पत्ति कर															
अन्य शुल्क (.....)															
कुल जम्मा रु															

आ.व.का लागि तपाईंको सम्पत्तिमा उपरोक्त बमोजिम कर तथा शुल्कहरू निर्धारण भएको हुँदा समयभित्रै कर भुक्तानी गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ । कर निर्धारण सम्बन्धी कुनै कुरामा चिन्त नबुझेमा ३५ दिनभित्र गाउँपालिका अध्यक्ष समक्ष निवेदन गर्न सकिने व्यहोरा समेत अनुरोध गरिन्छ ।

बिल तयार गर्ने :

स्वीकृत गर्ने

अनुसूची— १२

(दफा १७ को उपदफा (६) संग सम्बन्धित)

भगवतीमाई गाउँपालिकाको निर्णय उपर चित्त नबुझेमा करदाताले दिने निवेदन

श्रीमान् अध्यक्ष ज्यू,
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,
वेस्तडा, दैलेख ।

विषय:- आवश्यक कारवाही गरिपाऊँ ।

उपरोक्त सम्बन्धमा यस गाउँपालिकाबाट मिति मा जारी गरिएको सम्पत्ति करको लागि निर्धारित मूल्यमा निम्न कुरामा मेरो चित्त नबुझेको हुँदा म्यादभित्रै देहाय बमोजिमका कागजातहरू संलग्न राखी आवश्यक कारवाहीको लागि यो निवेदन पेश गरेको छु ।

चित्त नबुझेका कुराहरू :

.....
.....
.....

संलग्न कागजातहरू :

निवेदक

नाम थर :-

ठेगाना :-

दस्तखत :-

मिति :

अनुसूची- १३
(दफा १८ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)
भगवतीमाई गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, वेस्तडा, दैलेख
सम्पत्तिकर तथा भूमिकर को नगदी रसिद

जग्गाधनी संकेत नं. :
रसिद नं. :
जग्गा/घर घनीको नाम :
ठेगाना :
टोल / बस्ती / घर नं. :

कर बुझाएको आ.व. :
बुझेको मिति :
करदाता संकेत नं. :
खातापाना नं. :

जग्गाको विवरण					जग्गाको कायममूल्य	भौतिक संरचनाको विवरण					संरचनाको कायम मूल्य	सम्पत्तिको मूल्य	कैफियत
साविक गाविस र वडा	हालको वडा	कि.नं.	क्षेत्रफल (.....मा)	जग्गा रहेको क्षेत्र		प्रकार	तल्ला	किसिम	प्रयोग	क्षेत्रफल (व.फि.)			
सम्पत्तिको जम्मा मूल्य													
सम्पत्ति कर													
बक्यौता (आ.व. देखि सम्म)													

अक्षरेपी रु.

रकम बुझिलिनेको सही :

अनुसूची- १४
(दफा १८ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)
सम्पत्तिकर तथा भूमिकर असुलीको दैनिक विवरण फाराम

महिना :

गते :

रसिद नं.	करदाताको नाम	असुली रकम	कैफियत

उपरोक्त बमोजिमको जम्मा रकम अक्षरूपी रु
/नगद बरबुभारथ गरी लियोँ/दियोँ ।

को

बैंकको बैंक भौचर

दस्तखत :

रकम बुभाउनेको नाम :

पद :

मिति :...../...../.....

दस्तखत :

रकम बुभिलिनेको नाम :

पद :

अनुसूची - १५

(दफा १९ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

म्यादभित्र विवरण दाखिला नभएमा लिइने थप शुल्कको दर

सम्पत्तिको मूल्यांकन रकम	चालू आ.व.भित्रै म्याद नाघेमा	एक आ.व. म्याद नाघेमा	म्याद नाघेको एक आ.व.पछि तेस्रो आ.व.सम्म	म्याद नाघेको तेस्रो आ.व.पछि पाँचौं आ.व.सम्म
५० लाख सम्म	रु १०	रु २०	रु ५०	रु १००
५० लाखभन्दा माथि १ करोडसम्म	रु २०	रु ४०	रु १००	रु २००
१ करोड भन्दा माथि २ करोड सम्म	रु ५०	रु १००	रु २००	रु ४००
२ करोड भन्दा माथि जतिसुकै	रु २००	रु ४००	रु ८००	रु १२००